

Checklist: Tien vragen die elke OR moet stellen bij AI-projecten

Deze checklist helpt ondernemingsraden om de juiste vragen te stellen bij de invoering of het gebruik van AI-systemen binnen de organisatie. De vragen richten zich op doel, toepassing, risico's, juridische kaders en de rol van de OR.

1. Doel en noodzaak

Wat is het doel van dit AI-systeem, en welke noodzaak ziet de werkgever voor de invoering?

(Voorkomt dat AI wordt ingevoerd als "hype", zonder duidelijke business case.)

2. Toepassingsgebied

Op welke processen, functies of medewerkers heeft het systeem impact?

(Helpt zicht te krijgen op wie geraakt worden en in welke mate.)

3. Arbeidsvoorwaarden en -verhoudingen

Welke gevolgen heeft het systeem voor functies, taken en werkgelegenheid?

(Belangrijk voor adviesrecht bij reorganisaties of functiewijzigingen.)

4. Privacy en data

Welke (persoons)gegevens worden verwerkt, en is een Data Protection Impact Assessment (DPIA) uitgevoerd?

(Verplicht bij hoog-risico verwerking onder de AVG, zoals HR en monitoring.)

5. Transparantie en uitlegbaarheid

Is het AI-systeem uitlegbaar voor werknemers en de OR (begrijpelijke output en beslissingen)?

(Noodzakelijk om vertrouwen te winnen en rechten te beschermen.)

6. Toezicht en controle

Hoe wordt geborgd dat er altijd een menselijke eindverantwoordelijke is voor beslissingen?

(Voorkomt "black box"-besluiten zonder menselijke toets.)

7. Bias en discriminatie

Zijn er risico's op discriminatie of bias, en hoe worden die gemonitord en gecorrigeerd?

(Essentieel bij selectie, promotie of beoordeling van medewerkers.)

8. Scholing en begeleiding

Welke ondersteuning krijgen medewerkers om met AI-systemen te werken of veranderingen op te vangen?

(Instemmingsrecht OR bij opleidingsbeleid is hierbij relevant.)

9. Juridisch kader en compliance

Is de invoering in lijn met de WOR, AVG en de (komende) Europese AI Act?

(Geeft de OR formele grond om in te grijpen of advies/instemming te eisen.)

10. Evaluatie en bijsturing

Hoe en hoe vaak wordt het gebruik van AI geëvalueerd, en is de OR daarbij betrokken?

(Borgt continue medezeggenschap en aanpassing bij nieuwe risico's.)